

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 11Csp/30/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319201238
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Jančíková
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2019:8319201238.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Janou Jančíkovou v spore žalobkyne: V. B.C., G.. XX.X.XXXX, E. K. XXX XX B. XX, zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: BENCONT COLLECTION, a. s., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 479 676 92 o priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 1.471,29 eur takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadostučinenie vo výške 183,91 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd v prevyšujúcej časti žalobu o zaplataenie 1.287,38 eur z a m i e t a.

III. Súd žalobkyni vo vzťahu k žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z prisúdenej sumy s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa podala dňa XX.X.XXXX na súd žalobu, ktorou navrhla, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť jej sumu 1.471,29 eur a nahradiť jej trovy konania a trovy právneho zastúpenia.

2. V žalobe uviedla, že v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. XCsp/XXX/XXXX o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy bola ako žalobkyňa v postavení spotrebiteľky úspešná. Rozsudok Okresného súdu Humenné zo dňa XX.X.XXXX v spojení s opravným uznesením zo dňa 29.11.2017 a v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. XCo/XXX/XXXX zo dňa 04.10.2018 nadobudli právoplatnosť dňa 15.11.2018.

Žalobkyňa z odôvodnenia rozsudku sp. zn. XCsp/XXX/XXXX z 06.7.2017 uviedla:

„Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola súčasťou formulárovej zmluvy, ktorej znenie bolo vopred pripravené zo strany veriteľa. Žalobkyňa nemala možnosť nijakým spôsobom ovplyvniť obsah zmluvy. Opak žalovaný v konaní nepreukázal.

Zmluvné podmienky dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve sa môžu odchýliť od podmienok upravených v tomto zákone len v prospech spotrebiteľa a akákoľvek dohoda v spotrebiteľskej zmluve, ktorá zhoršuje postavenia spotrebiteľa, alebo ktorou sa vopred vzdáva svojich práv, je neprijateľná, teda neplatná. Vzhľadom na všetky relevantné skutočnosti niet v danom prípade pochybnosti o tom, že zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania „Dohoda o zrážkach zo mzdy“ vzhľadom na to, že ide o formulárovú zmluvu

a vzhľadom na to, že žalovaný v priebehu konania nepreukázal, že by predmetná dohoda mala povahu individuálne dohodnutej zmluvy, je neplatná.

Dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje zamestnávateľovi žalobkyne vykonávať zrážky zo mzdy žalobkyne bez toho, aby bola podrobená súdnemu prieskumu o tom, či je pohľadávka oprávnená.

Predformulovaný súhlas spotrebiteľa, formálne dosiahnutý štandardnou zmluvnou podmienkou nemožno za žiadnych okolností považovať za náležitý a individuálny prejav vôle spotrebiteľa s úkonom, na ktorý sa tento výslovne požaduje. Výkon zrážok zo mzdy je súkromným procesom, ktorý nepodlieha nijakej autorizácii a verifikácii primeranosti a spotrebiteľ môže byť vystavený neprimeranému konaniu zo strany dodávateľa. Podstatným znakom dohody o zrážkach zo mzdy je písomný súhlas dlžník s vykonávaním zrážok z jeho mzdy. Dohodou o zrážkach zo mzdy nemožno zabezpečiť budúcu pohľadávku ako je to v tomto prípade. Je právne irelevantné, či žalovaný využil možnosť žiadať zamestnávateľa žalobkyne o výkon zrážok. Dôležitou skutočnosťou je existencia napádanej zmluvnej podmienky. V prejednávanej veci však došlo aj realizácii dohody o zrážkach zo mzdy.

Uvedenie dohody o zrážkach zo mzdy do vopred naformulovanej zmluvy, ktorej obsah spotrebiteľ nemá možnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť, a ktorá umožňuje fakticky svojvoľne nadiktovať výšku pohľadávky za účelom mimosúdnej exekúcie majetku spotrebiteľa, hodnotí súd ako neprijateľný a zlý úmysel, ktorému za žiadnych okolností nemieni poskytnúť ochranu. Keďže vzhľadom na vyššie uvedené ide o právny úkon, ktorý svojim obsahom a účelom odporuje zákonu a obchádza ho, ide o neplatný právny úkon. Formulácia „dohody“ o zrážkach zo mzdy sa dostala objektívne do rozporu s požiadavkou na poctivý obchodný styk a čestnú obchodnú prax. Zákonodarca priznal takémuto konaniu nielen rozpor s imperatívom dobrých mravov, ale priamo zo zákonom.

Súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru že dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená medzi pôvodným veriteľom a žalobkyňou priamo v zmluve o úvere je jednak neprijateľnou zmluvnou podmienkou a tiež neplatným zmluvným dojednaním pre rozpor so zákonom a preto považoval žalobu podanú žalobkyňou za vhodný prostriedok ochrany jej práv ako spotrebiteľa a žalobe vyhovel.“

Ďalej žalobkyňa poukázala na ust. § 3 ods. 5 veta tretia a ust. § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Žalobkyňa si ako spotrebiteľka v tomto konaní uplatňuje satisfakciu za porušenie jej spotrebiteľských práv, keď svoje práva musela brániť v pôvodnom súdnom konaní, pričom finančné zadosťučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy a zároveň má mať aj funkciu relutárnu. Keďže žalobkyňa je spotrebiteľkou, ktorá úspešne uplatnila porušenie svojho práva na súde a bola tým splnená hypotéza vyššie citovanej právnej normy, finančné zadosťučinenie žiada vo výške 1.471,29 eur.

Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia žalobkyňa vychádza z bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Právny predchodca žalovaného na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX poskytol žalobkyňi úver vo výške 2.655,51 eur (80.000,- SKK) a podľa tejto zmluvy žiadal zaplatiť 4.126,80 eur (počet splátok 60 x výška splátky 68,78 eur), mienil sa na úkor žalobkyne obohatiť o sumu 1.471,29 eur (4.126,80 eur - 2655,51 eur). Tiež žalobkyňa poukázala, že právny predchodca žalovaného listom zo dňa 27.8.2012 žiadal od zamestnávateľa žalobkyne sumu až vo výške 4.644,14 eur.

3. Na preukázanie svojich tvrdení žalobkyňa predložila rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. XCsp/XXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX právoplatný dňa 15.11.2018, opravné uznesenie Humenné č. k. XCsp/XX/XXXX - 124 zo dňa XX.XX.XXXX a rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. XCo/XXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX, a Výzvu na vykonávanie zrážok zo mzdy zo dňa 27.08.2012.

4. Podľa ust. § 167 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len ako „CSP“) súd doručoval žalovanému žalobu s prílohami, poučenie o procesných právach a povinnostiach, uznesenie - výzva na vyjadrenie k žalobe, ktoré si žalovaný prevzal dňa XX.X.XXXX.

5. Žalovaný podal k žalobe vyjadrenie doručené súdu dňa XX.X.XXXX žiadal žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietnuť. Podľa žalovaného žalobkyňa vo svojom podaní nijako nepreukázala, že žalovaný

porušil právne predpisy, ktoré by zakladali nárok žalobkyne ako spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie.

Žalobkyňa síce preukázala, že si na súde úspešne uplatnila žalobu na zdržanie sa vykonávania zrážok zo mzdy žalovaným, avšak nijako nepreukázala porušenie svojich práv žalovaným, ktoré by zakladalo nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Žalovaný považuje nárok žalobkyne na uplatnené finančné zadosťučinenie za nedôvodný, právne neudržateľný ako aj zjavne neprimeraný.

Výška požadovanej nemajetkovej ujmy v sume 1.471,29 eur nebola žalobkyňou nijakým relevantným spôsobom odôvodnená. Žalovaný poukázal na to, že od žalobkyne si uplatňoval svoju splatnú pohľadávku výlučne v medziach zákona a v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, žalobkyňa nezaplatila svoj dlh, ktorý vyplýva z úverovej zmluvy, ktorou si požičala peňažné prostriedky, pričom samotná žalobkyňa porušila zmluvné podmienky. Žalovaný mal za to, že žiadať preto v tejto situácii od neho vyplatenie finančného zadosťučinenia, nepovažuje za dôvodné. Za dôležité je podľa žalovaného potrebné považovať predovšetkým to, či u spotrebiteľa išlo o hrozbu a ujmu.

Žalobkyňa slobodne a vážne uzatvorila so žalovaným zmluvu o úvere, na základe ktorej jej boli Poštovou bankou, a. s. poskytnuté finančné prostriedky. Žalobkyňa poskytnuté peňažné plnenie zo strany Poštovej banky, a. s. spotrebovala, avšak v rozpore so zmluvou, v ktorej sa zaviazala poskytnuté peňažné plnenie vrátiť a zaplatiť úroky, splátky úveru riadne a včas nesplácala, čím sa celý úver vrátane prislúšenstva stal predčasne splatným. Do dnešného dňa žalobkyňa nesplátila ani len istinu úveru, ktorá jej bola poskytnutá právnym predchodcom žalovaného na základe zmluvy o úvere. Sumu 1.471,29 Eur žalobkyňa odvodzuje od údajnej bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, neuviedla však žiadne tvrdenie ani listinu, ktorými by podložila svoje tvrdenie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o úvere. Dôkazné bremeno leží na žalobkyňi, aby preukázala svoje tvrdenia, od ktorých odvodzuje žalovaný nárok. Nakoľko žalobkyňa svoje tvrdenia v žalobe ničím nepodložila, má žalovaný za to, že žaloba je nedôvodná.

Ak by žalovaný hoc aj hypoteticky uznal, že zmluva o úvere je bezúročná a bez poplatkov, takýto výpočet finančného zadosťučinenia je absolútne neprimeraný a nemá žiadnu oporu v právnych predpisoch. Ak žalobkyňa zaplatila právnemu predchodcovi žalovaného viac ako podľa zákona mala, takého plnenie si môže v zmysle zákona žiadať vrátiť cestou vydania bezdôvodného obohatenia. Suma primeraného finančného zadosťučinenia má však zodpovedať ujme, ktorú mala žalobkyňa utrpieť v dôsledku protiprávneho konania voči žalovanému voči nej ako spotrebiteľovi.

Žalovaný ďalej uviedol, že navyše žalobkyňou požadovaná suma 1.471,29 eur by bola zjavne neprimeraná aj v prípade, ak by žalovaný skutočne nátlakom donútil žalobkyňu zaplatiť viac ako podľa zákona mala. Primerané finančné zadosťučinenie nie je náhradou škody ani vydaním bezdôvodného obohatenia a teda je v rozpore s účelom zákona priznať spotrebiteľovi primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu za sumu, ktorú banka požadovala od žalobkyne nad rámec poskytnutého úveru. Zároveň v rozhodovacej praxi všeobecných súdov je primerané finančné zadosťučinenie priznávané rádovo v stovkách eur a aj preto je primerané finančné zadosťučinenie vo výške požadovanej žalobkyňou zjavne neprimerané.

6. Súd nariadil vo veci pojednávanie, pričom na pojednávaní dňa 26.8.2019 právni zástupcovia strán sporu zotrvali na svojich doterajších písomných vyjadreniach, pričom na otázku súdu, či žalovaný disponuje dokladom o skutočnosti, že žalobkyňa neuhradila ani len požičanú istinu, právna zástupkyňa žalovaného uviedla, že momentálne taký údaj nemá, ale v krátkej lehote vie taký doklad predložiť. Za tým účelom súd odročil odročil pojednávanie na deň XX.X.XXXX.

7. Žalovaný zaslal dňa XX.X.XXXX súdu listinu „Aktuálny stav úveru“ obsahujúcu výpis platieb uskutočnených žalobkyňou pôvodnému veriteľovi a zoznam platieb uskutočnených žalobkyňou žalovanému po postúpení pohľadávky.

8. Na ďalšom pojednávaní na deň XX.X.XXXX právny zástupca žalobkyne uviedol, že trvajú na podanej žalobe ako bola doručená súdu a to z dôvodu, že žalobkyňa bola v spotrebiteľskom spore voči žalovanému úspešná a vzniklo jej tak právo na primerané finančné zadosťučinenie a jej nárok je daný. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Podľa jeho názoru v danom prípade nebol preukázaný ani základ nároku ani výška uplatneného nároku na primerané finančné zadosťučinenie.

Žalovaný navrhol, aby súd prihliadal aj na správanie žalobkyne, teda aj na tú skutočnosť, že žalobkyňa doposiaľ nezaplatila ani len istinu poskytnutého úveru, čo považuje za dosť relevantnú skutočnosť pri určení výšky primeraného finančného zadostučinenia.

9. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. XCsp/XXX/XXXX zo dňa 06.7.2017 v spojení s opravným uznesením zo dňa 29.11.2017, s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. XCo/XXX/XXXX-134 zo dňa 04.10.2018, ako aj so Zmluvou o úvere uzatvorenou medzi Poštovou bankou, a. s. ako veriteľom a žalobkyňou ako dlžníčkou dňa 28.11.2007, s listinou „Aktuálny stav úveru“ zo dňa, s písomnými a ústnymi vyjadreniami strán sporu a zistil nasledovný skutkový stav:

Skutkový stav:

10. V konaní vedenom na Okresnom súde Humenné medzi žalobkyňou a žalovaným o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. XCsp/XXX/XXXX-81 zo dňa 06.07.2017 v spojení s opravným uznesením zo dňa 29.11.2017 tak, že žalovaný je povinný zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy uvedenej v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 28.11.2007 na výkon zrážok zo mzdy žalobkyne a žalobkyni vo vzťahu k žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

11. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 28.11.2007 uzatvorenej medzi žalobkyňou a pôvodným veriteľom Poštovou bankou, a. s., bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 80.000,- Sk, ktorý sa zaviazala splatiť v 60 splátkach po 2.072,-Sk. Celková výška nákladov na poskytnutý úver bola 44.261,50 Sk, ročná úroková sadzba bola vo výške 19%, RPMN 20,74%, splatnosť prvej splátky bola dňa 24.12.2007 a každej ďalšej k 20. dňu v mesiaci. V zmysle článku 3, bod 4. Zmluvy podpisom tejto zmluvy zmluvné strany uzatvorili Dohodu o zrážkach zo mzdy podľa § 551 zákona č. 40/1964 Zb., ktorá je zabezpečením pohľadávky banky vzniknutej zo zmluvy o úvere v súlade s čl. 4, bod 4.8. Obchodných podmienok pre úver. Podľa článku 4., bod 4.8. Obchodných podmienok pre úver Poštovej banky, a. s., klient a banka podpisom zmluvy o úvere uzatvárajú Dohodu o zrážkach zo mzdy podľa § 551 Občianskeho zákonníka a klient udeľuje súhlas banke na predloženie tejto Dohody o zrážkach zo mzdy platiteľovi mzdy klienta za účelom zabezpečenia peňažných záväzkov klienta vyplývajúcich zo zmluvy o úvere.

Súd prvej inštancie uvedeným rozsudkom zhodnotil, že dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená medzi pôvodným veriteľom a žalobkyňou priamo v zmluve o úvere je jednak neprijateľnou zmluvnou podmienkou a tiež neplatným zmluvným dojednaním pre rozpor so zákonom a preto považoval žalobu podanú žalobkyňou za vhodný prostriedok ochrany jej práv ako spotrebiteľa a preto žalobe vyhovel. V odôvodnení tiež uviedol, že Dohoda o zrážkach zo mzdy bola súčasťou samotnej úverovej zmluvy, to znamená, že žalobkyňa nemohla ovplyvniť uzatvorenie tejto dohody o zrážkach zo mzdy. Žalobkyňa nemal možnosť zabrániť vykonávaniu zrážok, pretože na základe uzatvorenej dohody o zrážkach zo mzdy mali byť zrážky vykonávané do tej doby, kým žalovaný neoznámí zamestnávateľovi, že súd všetky pohľadávky splatené, pričom žalobkyňa takúto dohodu o zrážkach zo mzdy ukončiť nemohla.

12. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. XCo/XXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením potvrdil a žalobkyni vo vzťahu k žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Z odôvodnenia odvolacieho súdu vyplýva, že dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán, pričom predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov umožňuje obísť dôležitý prvok v ochrane spotrebiteľa a ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok so zameraním na to, či tieto nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Ďalej odvolací súd v odôvodnení rozsudku poukazuje na to, že výkon zrážok zo mzdy je súkromným procesom, ktorý nepodlieha nijakej autorizácii a verifikácii primeranosti a spotrebiteľ môže byť vystavený neprimeranému konaniu zo strany dodávateľa. Dohodou o zrážkach zo mzdy nemožno zabezpečiť budúcu pohľadávku ako je to v tomto prípade. Odvolací súd dodal, že je právne irelevantné, či žalovaný využil možnosť žiadať zamestnávateľa žalobkyne o výkon zrážok (v tomto prípade aj k realizácii zrážok došlo), dôležitou skutočnosťou je existencia napádateľnej zmluvnej podmienky.

13. Z výzvy na vykonávanie zrážok zo mzdy zo dňa XX.X.XXXX má súd za preukázané, že právny predchodca žalovaného spol. PRO CIVITAS s. r. o., žiadosťou o vykonávanie zrážok zo mzdy adresovanou zamestnávateľovi žalobkyne spol. E. A. A., a. s., ho vyzval na vykonávanie zrážok zo mzdy žalobkyne z titulu poskytnutia úveru na základe Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX, nakoľko žalobkyňa bola v omeškani s úhradou sumy 4 644,14 eur.

14. Zo žalovaným predloženého Aktuálneho stavu úveru ku dňu XX.XX.XXXX vyplýva, že pôvodnému veriteľovi žalobkyňa pred postúpením pohľadávky na nového veriteľa uhradila sumu 894,14 eur, pričom poskytnutá výška úveru bola 2.655,51 eur. Po postúpení pohľadávky žalobkyňa žalovanému uhradila sumu 245,39 eur. Skutočnosť, že žalobkyňa uhradila sumu 1.761,37 eur právnenému predchodcovi žalovaného, potvrdil právny zástupca na pojednávaní, ktorá suma vyplynula aj z rozhodcovského rozsudku. Súd teda zistil, že žalobkyňa na istinu úveru doposiaľ neuhradila sumu 1.515,98 eur = (2655,51 eur - (245,39 eur + 894,14 eur).

Právny stav:

15. Podľa § 3 ods. 1. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) platného a účinného v rozhodnom období výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa §55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

Podľa § 52 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na predmet plnenia alebo cenu plnenia.

Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 551 ods. 1 Občianskeho zákonníka, uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia.

16. Podľa § 2 ods. 1 zákona NR SR č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon“), na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľským úverom dočasné

poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky alebo v inej právnej forme.

Podľa § 2 písm. a) a b) zákona NR SR č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení niektorých zákonov platného a účinného v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“), spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky alebo v inej právnej forme zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 4 ods. 5 zákona NR SR č. 258/2001 Z. z. Od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere .

17. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov účinného v čase uzatvárania zmlúv (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“) každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách

18. Podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Podľa § 4 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

Podľa § 5a ods. 1 písm. a) zákona o ochrane spotrebiteľa, neprípustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, iba že táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

20. Podľa čl. 7 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a súťažiacich existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

Posúdenie veci súdom

21. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa poslednej vety tohto ustanovenia, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo

povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Predpokladmi pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom a zároveň úspešný uplatnený nárok, ktorý vznikol porušením práv spotrebiteľa, teda práv nie len podľa zákona č. 250/2007 Z. z., ale aj práv podľa piatej hlavy prvej časti Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch prípadne iných predpisov.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (pozri uznesenie NS SR, sp. zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.9.2016). Uplatnením práva však nemožno rozumieť iba podanie žaloby spotrebiteľom, ale takýmto konaním je aj účinná obrana spotrebiteľa v konaní začatom na podnet dodávateľa (pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/118/2017 zo dňa 18.4.2018 bod 9 odôvodnenia, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20co/280/2016 zo dňa 30.11.2017 bod 10 odôvodnenia)

23. V súvislosti s výkladom samotného pojmu „úspešné uplatnenie práva“ zo strany spotrebiteľa, súd tiež poukazuje na interpretačné pravidlo citované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 45/2012 zo dňa 24. júna 2013, podľa ktorého „pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa“.

24. V tomto smere súd poukazuje a má zo súdneho spisu tunajšieho súdu sp. zn. XCsp/XXX/XXXX za preukázané, že žalobkyňa tvrdila, že dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov uzatvorená priamo v zmluve o úvere je jednak neprijateľnou zmluvnou podmienkou a tiež neplatným zmluvným dojednaním. Žalobkyňa nebola v spore neaktívna, a skutočnosť, že žalovanému bola uložená povinnosť zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy uvedenej v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX na výkon zrážok zo mzdy žalobkyne, preukazuje, že išlo o úspešné uplatnenie práva. Pre súd je teda zrejmé, že v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. XCsp/XXX/XXXX súd v tomto konaní deklaroval porušenie práv spotrebiteľa, pričom poukázal na ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa a to na ust. § 5a) ods. 1 písm. a) ako aj na ust. Občianskeho zákonníka a to § 52 a nasl. ale aj na § 39 a § 551 ods. 1, a teda bolo konštatované porušenie ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa a Občianskeho zákonníka, ktoré zabezpečujú európsky štandard ochrany spotrebiteľa v prípadoch uzatváranie zmlúv o spotrebiteľskom úvere.

25. Na tomto mieste súd považuje za potrebné uviesť, že bol to práve žalovaný, resp. jeho právny predchodca, ktorý nepostupoval s odbornou starostlivosťou a koncipoval obsah formulárovej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom do nej zakomponoval ako zabezpečovací prostriedok aj Dohodu o zrážkach zo mzdy, pričom žalobkyňa ako spotrebiteľka obsah takejto zmluvy ovplyvniť nemohla. Napriek neplatnej dohode o zrážkach zo mzdy táto bola použitá právnym predchodcom žalovaného požiadaním zamestnávateľa žalobkyne o vykonávanie zrážok zo mzdy. Takéto konanie nie je hodnotené ako konanie v súlade s dobrými mravmi, pričom zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Žalobkyňa bola dlhodobo nedôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty, a to až doby právoplatného skončenia konania vo veci zdržania za použitia dohody o zrážkach zo mzdy.

26. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Zákon nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, pretože stačí, ak tá ujma tu je. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

27. Súd poukazuje na rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove, podľa ktorej pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia súd berie do úvahy nielen tú skutočnosť, že neprijateľná zmluvná podmienka neplatná v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, je spôsobilá negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľa a potenciálne ohroziť jeho sociálny či rodinný život, ale zohľadňuje aj postoj spotrebiteľa, ktorý sa aj napriek jeho postaveniu slabšej zmluvnej

strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodol brániť svoje spotrebiteľské práva a prispel tak k dosiahnutiu vyššej kvality života, mysliac pritom na to, že aj vďaka žalobkyni vyšlo najavo, že dodávateľ uzatvára formulárové zmluvy o úvere so spotrebiteľmi, v rámci ktorých používa zmluvnú podmienku v totožnom, neprijateľnom znení. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia predstavuje doplnkovú ochranu spotrebiteľa, ktorú z explicitného znenia zákona nemožno stotožňovať s úspešne uplatneným právom (pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/114/2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/179/2018 zo dňa 31.01.2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/115/2018 zo dňa 29.01.2019

28. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závažného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod.. V dôsledku konania žalovaného žalobkyňa musela chrániť svoje spotrebiteľské práva súdnou cestou, s čím súvisí vynakladanie prostriedkov a času na vyhľadanie odbornej pomoci. Nie je snáď ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu, či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní.

29. Poskytnutie zadosťučinenia nie je sankcia za samotnú existenciu neprijateľnej zmluvnej podmienky, aj keď určitý odstrašujúci a preventívny účinok je v zadosťučinení obsiahnutý. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia na účely ochrany spotrebiteľa musí spĺňať požiadavku účinného, výchovného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Súd je však toho názoru, že poskytovanie právnej ochrany v dôsledku porušenia práv strán sporu má byť vyvážené a preto súd zohľadnil aj tú skutočnosť, že aj žalobkyňa tiež porušila svoju zmluvnú povinnosť, keď veriteľovi doposiaľ nevrátila ani len istinu úveru. V súčasnosti tiež žalobkyňa uplatňuje rovnaký nárok o primerané finančné zadosťučinenie v ďalších štyroch sporoch a takisto si tiež uplatňuje v ďalších šiestich sporoch nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnej podmienky na tunajšom súde. Súd je teda toho názoru, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť neprimeranému finančnému obohacovaniu zo strany. Súd tiež pripomína, že žalobkyňa nebola jedinou spotrebiteľkou, ktorá sa domáhala zdržania sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy, či už proti pôvodnému veriteľovi alebo právnenému nástupcovi (rozsudky všeobecných súdov zverejnené na portáloch slov-lex.sk alebo na Ministerstva spravodlivosti SR), a teda ja žalovaný, ak by dobrovoľne upustil od nedovoleného konania a prejavil voči svojim klientom čestnosť, k súdnym konaniam vedených zo strán spotrebiteľov by vôbec nemuselo dochádzať.

30. Súdu sa javilo absolútne neprimerané priznať plnú výšku požadovaného primeraného zadosťučinenia. Za primerané sa súdu javilo priznať sumu vo výške 1/8 z požadovaného finančného zadosťučinenia, teda vo výške 183,91 eur. V prevyšujúcej časti o zaplatenie 1.287,38 eur súd žalobu zamietol.

K trovám konania

31. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa druhého odseku tohto ustanovenia ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

32. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

33. Vo vzťahu o výroku o trovách konania súd v danej veci s použitím Základných princípov čl. 4 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalobkyne rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Podľa tohto článku v spojení s citovanými ustanoveniami môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške. Ide o prípady, ak výška nároku závisí od úvahy súdu, čo je aj prípad prejednávanej veci.

34. „Nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Žalobcu je nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (alebo od znaleckého posudku). Žalobcovi teda bude priznaná náhrada trov konania z prisúdenej sumy, avšak v plnej výške“ (pozri Š.N., M., Y. A., Q. K., B. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 926)

35. Podľa rozhodovacej praxe Krajského súdu v Prešove konania, v ktorých rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu, predstavujú výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok sporového konania. Úvaha súdu sa môže týkať len skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia (nie základu uplatneného nároku). Pre priznanie plnej náhrady trov konania v tomto prípade nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu sporovej strany (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti). Úvaha súdu o výške plnenia sa musí opierať o hmotné právo, spravidla o právne normy, v ktorých je rozsah nároku upravený vymedzením právne relevantných kritérií, jeho samotné určenie (vyčíslenie) vyplýva z konkrétnych okolností danej veci. Pre priznanie plnej náhrady trov konania nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti), a to ani to, akú sumu v pomere k súdom priznanej sume strana uplatňovala. Za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi uplatňovanou a priznanou výškou nároku. Predpokladom pre aplikáciu tohto ustanovenia je výlučne skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. (pozri rozsudky Krajského súdu v Prešove napríklad sp. zn. 13Co/49/2018 zo dňa 28.1.2019, 24co/49/2017 zo dňa 22.2.2018, 18Co/92/2018 zo dňa 16.01.2019)

36. Vzhľadom na vyššie uvedené súd priznal žalobkyni ako úspešnej strane nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznanej výšky primeraného finančného zadost'učinenia s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné v zmysle ust. § 355 Civilného sporového poriadku (CSP) odvolanie, ktoré sa podľa ust. § 362 CPS podáva v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Humenné.

Podľa ust. § 358 CSP odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa ust. § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ust. § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.